

**First Professional BAMS Degree Supplementary Examinations April
(December), 2020
Sanskrit
(2016 Scheme)**

Time: 3 Hours

Total marks:100

- Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space
- Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers

व्याख्यातः

(2x10=20)

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात
 - आदिरन्त्येन सहेता • सुप्तिङन्तं पदं • साधकतमं करणम् • एचोऽयवायावः ।
2. श्लोकानां पदश्वेद-पदार्थ-अन्वय-सारान् लिखत
 - यथा बिसमृणालानि विवर्धन्ते समन्ततः । • वृक्षात् यथाभिप्रहतात् क्षीरिणः क्षीरमावहेत् ।
 - भूमौ पङ्कोदकस्थानि तथा मांसे सिरादयः ॥ • मांसादेवं क्षतात् क्षिप्रं शोणितं संप्रसिच्यते ॥
 - यकृत् समन्तात् कोष्ठञ्च तथान्त्राणि समाश्रिता । • पुण्डरीकेण सदृशं हृदयं स्यादधोमुखम् ।
 - उण्डुकस्थं विभजते मलं मलधरा कला ॥ • जाग्रतस्तत् विकसति स्वपतश्च निमीलति ॥

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्त

(10x5=50)

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयत
 - वृक्षात् फलं पतति । • तण्डूलान् ओदनं पचति । • बलिं याचते वसुधाम् । • अग्नये स्वाहा ।
4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धिपरिहारं कुरुतः :
 - अध्यापकः विद्यालयं गच्छामः । • त्वं कुत्र गच्छन्ति । • छात्रद्वयं क्रीडतः ।
 - देवस्य नमः । • मम मने सन्देहः ।
5. मलयालभाषायां अथवा आङ्ग्लभाषायां अनुवदत ।

अस्मिन् संसारे समस्तजनाः सुखीमिच्छन्ति । परन्तु विरला एव सुखं प्राप्नुवन्ति । आलस्यमेव नरस्य शत्रुः, उद्यमः एव तस्य मित्रम् । उद्यमेनैव निर्धनाः धनिनो भवन्ति । सर्वमुद्यमेनैव सिध्यति ।
6. संस्कृत भाषायां अनुवदत ।

Indians highlights the importance of a healthy body. Healthy body is an important instrument for attaining Purusharthas. While treating a patient a physician is actually giving the Purusharthas.
7. विभक्त्यन्त रूपाणि लिखत
 - राजन् • मातृ
8. टिप्पण्यौ लिखत
 - व्यायामः • स्नानं
9. संस्कृतभाषायां उत्तरं लिखत
 - पदे पदे प्रत्ययमावहन्ति – के ?
 - इह चत्वारि दानानि कानि ?
 - हंसोदकमिति ख्यातं किं ?
 - स्नानं दशैते गुणाः - दशगुणाः के ?

10. व्याख्यात

- जीर्यन्ते जीर्यतः केशः दन्ता जीर्यन्ति जीर्यतः चक्षुश्रोत्रे च जीर्येते तृष्णैका तरुणायते।
- कुदृष्टं कुपरिज्ञातं कुश्रुतं कुपरीक्षितम् तन्नरेण न कर्तव्यं नापितेनात्र यत्कृतम्॥

11. सूचित कथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखत

- तन्नरेण न कर्तव्यं नापितेनात्र यत्कृतम्॥

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत

- न बन्धुमध्ये धनहीनजीवितम् ।
- कामार्तेनाथ मत्तेन दृष्टः स्वप्नो निरर्थकः ।

उत्तरं लिखत

(10x3=30)

13. संधि/संधिविच्छेदञ्च कुरुतः ।

- विष्णु + उदयः • गङ् + उदकम् • उप + इन्द्र • पावकः • दैत्यारि • श्रीशः

14. विग्रहवाक्यं/समस्तपदञ्च लिखत

- अनुरूपम् • समुद्रम् • राजपुरुषः • विष्णोः पश्चात् • शरदः समीपम् • न ब्राह्मणः

15. धातुरूपाणि लिखत

- युष्मत् • करोति

16. प्रयोगं विपरिणमयत

- अहं ग्रामं गच्छामि । • सः सूर्यं पश्यति । • शिशुः क्षीरं पिबति ।

17. अधोरेखाङ्किते पदे कः प्रत्यय इति कोष्ठात् समुचितम् उत्तरं निर्धार्य लिखत

- छात्रः विद्यालयं गन्तुं इच्छति । (तुमुन्, शनच्, क्त)
- जनाः नगरं गत्वा वसन्ति । (णिच्, क्त्वा, शत)
- जनाः हस्तं प्रक्षाल्य भोजनं करोतु । (ल्यप्, तरप्, अनीयर)

18. सन्धिविच्छेदं कुरुत ।

- शत्रावपि • भूतास्तु • वर्मान्यवरूध्यन्ते

19. सन्धिं कुरुत ।

- नखकेशौ + इति • अधः + मुखम् • द्वौ + इमौ

20. विग्रह वाक्यं लिखत

- मांसधरा • शुक्लाक्षः • तैलनिषेवणं

21. अर्थं लिखत

- वर्तिः • प्रत्ययः • फेनः • जरायु • कोलहाटिकः • क्षपणकः

22. अधोरेखाङ्कितानां पदानां अन्त- लिंग- विभक्ति वचनानि निर्दिश्यत

- अग्निः सोमो वायु सत्त्वं रजस्तमः पञ्चेन्द्रियाणि भूतात्मेति प्राणाः
- वृक्षात् यथाभिप्रहतात् क्षीरिणः क्षीरमावहेत् ।
- सन्धयः साधु वर्तन्ते संश्लिष्टाः श्लेष्मणा तथा ।
